

СЕКЦІЯ №6

ТВОРЧИСТЬ – КУЛЬТУРА – КОМУНІКАЦІЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Абисова М.А. (м. Київ)

"СТИЛЬ ЖИТТЯ" ЯК РЕЗУЛЬТАТ КОМУНІКАТИВНОГО ВПЛИВУ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Системний підхід, запропонований Н. Луманом, можна вважати одним із найбільш продуктивних при аналізі місця та ролі комунікації в суспільстві. Концепція дослідника представляє сукупність системної, еволюційної та комунікативної теорій. Цінність системної теорії полягає в розмежуванні понять "система" та "оточуюче середовище", яке дозволяє досліджувати системні процеси саморегуляції, самоорганізації та самовідтворення.

Розрізняючи органічні системи (життя), психічні системи (свідомість) та соціальні системи (комунікація), філософ вказує на те, що існування системи можливе лише тому, що вона відрізняє себе від оточуючого середовища, і, сприймаючи відмінне від себе оточення, може до нього адаптуватися. Основний еволюційний ефект складних систем пов'язаний з їх здатністю до аутопоезису – самостійного розвитку та відтворенню всіх своїх системних процесів.

Всі сторони соціального життя (дії, інтеракції та бездіяльність), на думку Н. Лумана, є лише формами комунікації. Отже, комунікація виступає як сутність соціальної системи як такої.

Н. Луман виділяє дві теоретичні позиції, що дозволяють розвивати теорію комунікативного обміну: можливість покращення відносин за рахунок розвитку інформаційного обміну; "неймовірність" комунікації.

Для розвитку теорії комунікативного обміну необхідне одне фундаментальне поняття, яким в узагальненому вигляді можна було б позначити всі інститути, що відповідають за трансформацію неймовірної комунікації у ймовірну. Для дослідника таким поняттям стає "посередник". Посередником може бути будь-яка форма фіксації інформації, яка має вибірковий вплив на культуру.

Філософ вважає, що система виникає виключно тому, що неймовірна комунікація стає можливою та нормалізується в соціальній системі.

У центрі уваги будь-якої соціальної системи перебувають дві складові, які включені у всі процеси соціалізації: суспільство, представлене агентами соціалізації; діяльність соціалізованого індивіда. Ці взаємовідносини можуть бути розглянуті крізь призму конфлікту або консенсусу, оскільки стабільність є найбільш важливою характеристикою соціальної системи.

Завданням соціальної системи є трансформація конфлікту між соціалізованим індивідом та суспільством в консенсус. Встановлення консенсусу задається за допомогою трьох типів дій за зразками, детермінованими: –

соціальною структурою; – положенням індивіда в соціальній структурі; – індивідуального дію.

У постіндустріальному суспільстві, комунікативний простір якого може бути представлений як поле тотальної символічності, використовуються нові комунікативні засоби для "екстеріоризації" індивіда – втягування його безпосередньо з риння повсякденного досвіду в глобальні спільнота, що диктують свої закони та правила гри.

Колонізація "світу повсякденності" здійснюється головним чином за допомогою комунікативного нав'язування "стилю життя" як індивідуальної системи задоволення постматеріальних потреб.

Конструювання добровільних спільнот, що виникають на основі спільності стилів життя їх членів та являють собою "мережин" об'єднання, що, з одного боку, гарантують бажану індивідуалізацію, з іншого, – забезпечують безпечне середовище перебування через створення та підтримання надійних "точок відліку" в інформаційному споживанні, дозволяє говорити про ознаку народження "нової соціальності".

Архипова Є.О. (м. Київ)

evgar@mca.ua

ВОЛОДИТИ ІНФОРМАЦІЄЮ НЕДОСТАТНЬО – ТРЕБА ВМІТИ НЕЮ КОРИСТУВАТИСЯ

Процес глобалізації супроводжують суперечливі фактори, серед яких, з одного боку, розширення можливостей вільного доступу до інформації; поява принципово нових форм комунікації, існування багатьох варіантів вибору власної життєвої стратегії; а з іншого боку – паростання інформаційної нерівності, збільшення розриву між країнами-лідерами та країнами-аутсайдерами економічного, соціального та технологічного розвитку, виникнення складнощів у передачі нових знань та технологій від центру до периферії як в межах окремої країни, так і у суспільстві в цілому; зростання впливу масової культури, що загрожує культурному різноманіттю.

В глобалізованому суспільстві спостерігається злиття в єдиному інформаційному потоці різних видів інформації, типів знань і способів комунікаційної взаємодії. Поєднуючись, вони формують єдиний культурний простір у рамках інформаційного типу культури, для якого характерно сприйняття більших обсягів різномірної інформації, значне розширення можливостей її обробки, трансляції та збереження, а також поява ілюзії причетності як до самої інформації, що транслюється через різні канали, так і до реальності, яка начебто є джерелом цієї інформації.

Зацікавлені особи, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології мають можливість транслювати спеціально підібрану інформацію задля нав'язування вигідного їм образу "реальності". Внаслідок дії закладених шаблонів сприйняття та відсутності навичок раціонального осмислення великої кількості часто суперечливої інформації формується модель викривленого сприйняття об'єктивної реальності. Відбувається "віртуалізація" оточуючого